

skulde kunne stille sig anderledes i denne Sag, end den har gjort.

En saadan Bebreidelse vilde kun være berettiget, hvis Følgen af Regjeringens Politik vilde blive den, at Regjeringen nu i Aar forelagde os disse Forslag, at disse bleve forkastede, at Regjeringen rolig fandt sig deri, at den det næste Aar atter forelagde de samme Forslag, at disse atter bleve forkastede, og saaledes Aar for Aar. Ja, hvis det blev Tilfældet, saa havde de Herrer Ret, saa var det Hele kun Gumbug, men ikke veed jeg, at de Herrer have nogen Ret til at antage, det vil gaa saaledes; lad os i alt Fald først se, hvorledes det Hele vil udvikle sig. — For det tredje henvendte det ærede Medlem sig til os med den Tiltale, om det dog ikke, ret beset, vilde være bedst for os og Landet i det Hele, at vi ikke alene opgav den Modstand, som vi hidtil med vor ringe Gøne have kunnet sætte mod de Herrer, men hjælp dem til at føre Landet ind i, hvad de kalde en naturlig Udvikling, det vil sige en saadan, hvor Regjeringens Førelse nærmest bestemmes gennem dette Things Afstemninger, om ikke direkte, saa dog indirekte. Det ærede Medlem gjorde opmærksom paa, at han ikke kunde — saavidt jeg forstod ham — tænke sig nogen anden Grund til Modstand derimod end den, at man antog det Parti, hvortil han hørte, nemlig Fler-tallet her i Salen, for ikke at være stiftet til at tage Regjeringen i sin Haand, og herimod ytrede han, at når der noget Sted en moderat Opposition, et moderat Demokrati, saa maatte det være her i Landet. Alt er jo relativt i denne Verden, og sammenlignelsesvis kan det ærede Medlem tildeles have Ret. Man havde imidlertid hørt mere Ret for nogle Aar siden, end han har nu, thi for en opmærksom Betragter af Udviklingen her i Landet, kan det ikke Andet end staa temmelig klart, at Radikalismen er i Fremfærd ogsaa i denne Sal. Imidlertid, jeg vil indrømme ham, at endnu er det, der fordres, i det Hele og Store endnu ikke saa overordentlig farligt, men de Herrer maa jo lægge Mærke til, at de gaa ud fra en hel anden Grundanskuelse end vi Andre. De gaa ud fra, at naar Folket ved almindelige Valg har udtalt sig for et bestemt Parti, saa har dette bestemte Parti, om ikke efter Grundlovens Ord saa dog efter dens Aand, Ret til at lede Landets Afgjæver. Vi Andre — i alt Fald jeg — have, som jeg tidt nok har udvirket ogsaa i dette Thing, en herfra overordentlig afvigende Anskuelse. Dette skal jeg nu imidlertid ikke nærmere komme ind paa, men det er jo de Herrer bekendt, at Fordringen om det parlamentariske Systems Gjennemførelse møder en Modstand paa forskellige Steder i Landet, og at jeg den første Gang, da denne Tanke kom op, har erklæret mig for en bestemt Modstander af den. Det var nu G; men man kunde jo sige, at Forholdene nu for Diebliftet ere af en saadan Beskaffenhed, at man kunde og burde se bort fra

hele dette parlamentariske Spørgsmaal, da det, som det gjælder om, ikke er, om en eller anden Reforms Gjennemførelse kommer lidt hurtigere eller lidt langsommere, og heller ikke om Reformen i forskellige Retninger gjennemføres mere eller mindre yderliggaaende, men det, som det gjælder om, er at faae Landets hele Eksistens sikret ved betryggende Forsvarsanstaltninger. Jeg indrømmer, at jeg for mit personlige Vedkommende staaar paa det Standpunkt — og for saa vidt kan jeg sige, at de Herrer have Ret, at man skal ikke se paa Personerne men paa Sagen; man skal ikke se paa, om det er den ene eller den anden Samsundsklasse, der nærmest fører Regjeringen, naar for Dvrigt den nødvendige Dygtighed er tilstede; man skal ikke se paa, om det er det ene eller det andet Parti, der, under de samme Forudsætninger, sidde ved Magten; men dette gjælder da ogsaa kun under den Forudsætning, at man virkelig ser, at det, Forsvarets Udvikling, som maa anses for det Væsentligste i Landets Udvikling for Diebliftet, kan sættes igjennem ved at gaa den Vej, som de Herrer raade En til at gaa, og det er jo desværre ikke Tilfældet. Jeg kan nemlig i den bedste Villie ikke faae anden Opfattelse af Fler-tallets Stilling overfor Forsvarsvesenet i de forløbne Aar end den, at dette Fler-tal har været en bestemt Hindring for, at Forsvarsvesenet kunde komme i Stand paa en betryggende Maade. Der er to Sider af Forsvarsvesenet, som have ligget for, og paa begge Punkter har Fler-tallet været en Hindring for, at Sagen kunde komme i Gænge. Den første Side var Herrens Ordning og den anden de ekstraordinære Foranstaltninger til Befæstningsvesenet, Flaadens ekstraordinære Udvikling osv. Hvad den første angaar, da have de Herrer ikke villet med os Andre søge at komme til en Retteelse af de Feil, som i Aarenes Løb have viist sig ved den nuværende Hærlov; men de have søgt at fremtvinge en hel ny Ordning, som omtrent Alle udenfor deres egen Kredz ville betragte som flattere end Intet, en Herordning, der gjennemført vil bringe os de største Støffelser, hvis den til Landets Ulykke nogensinde skulde bruges. Det var den ene Side. Den anden og ligesaa vigtige Side af Sagen er jo Flaadens Udvikling, nye Fæstningsværker osv. med, hvad dertil hører. Der have de Herrer i Realiteten paa væsentlige Punkter — ikke helt igjennem naturligtvis — men paa væsentlige Punkter negtet at gaa ind paa, hvad alle vi Andre her i Thinget udenfor deres Kredz, det store Fler-tal i det andet Thing og Regjeringen og dens Sagkyndige, have været enige om. Det have de ubetinget negtet at gaa ind paa, de have i Stedet derfor opstillet noget Andet, som vi, alt Fald naar det betragtes for sig alene, maa anse som noget Glet, som det ikke er Unagen værd at give Pengen ud til. De have, hvad Pengenes Tilveiebringelse angaar, stillet sig paa